

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ
СТАТУС ОБ’ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН
В УКРАЇНІ”

Харків
2012

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

Електронна копія

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ
СТАТУС ОБ’ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН
В УКРАЇНІ”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Спеціаліст”,
напрям підготовки 7.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу заочної форми навчання

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 2 від 16.10.2012 р.)*

Харків
2012

Програма навчальної дисципліни “Конституційно-правовий статус об’єднань громадян в Україні” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Спеціаліст”, напрям підготовки 7.03040101 “Правознавство”) для студентів V курсу заочної форми навчання / уклад.: Ю. Г. Барабаш, Т. М. Слінько, О. Г. Кушніренко. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 8 с.

У к л а д а ч і: Ю. Г. Барабаш,
Т. М. Слінько,
О. Г. Кушніренко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 9 від 21.11.2012 р.)*

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни “Конституційно-правовий статус об’єднань громадян в Україні” є надання студентам заочних факультетів знань щодо правового регулювання статусу об’єднань громадян, порядку їх створення та припинення діяльності, прав та обов’язків об’єднань громадян, контролю за їх діяльністю та особливостей їх конституційно-правової відповідальності. Студенти мають засвоїти положення теорії конституційного права, Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів, міжнародно-правових актів про свободу об’єднання, правові позиції Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та адміністративних судів, спеціальної літератури, уміти використовувати теоретичні знання на практиці.

Попередньо вивчені студентами такі дисципліни, як “Теорія держави і права”, “Конституційне право України”, “Державне право зарубіжних країн” становлять базу і допомагають оволодіти цим курсом. Завдання навчальної дисципліни полягає в підготовці студентів державно-правової спеціалізації до роботи в органах державної виконавчої влади і органах місцевого самоврядування з огляду на важливість та особливість взаємовідносин цих суб’єктів з інститутами публічного права.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

– **знати** поняття та види об’єднань громадян, їх відмінність від інших недержавних організацій, обмеження щодо створення і діяльності об’єднань громадян, статус громадських об’єднань та принципи їх діяльності, правові засади взаємовідносин держави й громадських об’єднань, види громадських об’єднань, порядок створення та припинення їх діяльності, юрисдикцію судів щодо питань їх діяльності, права зареєстрованих громадських об’єднань, статус політичних партій та порядок їх створення і легалізації, правові засади участі політичних партій у виборах, правові засади контролю держави за ор-

ганізацією і функціонуванням об'єднань громадян, міжнародні зв'язки об'єднань громадян;

– **уміти** використовувати отримані знання в практичній діяльності, вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, які регулюють право на об'єднання, аналізувати й коментувати відповідні нормативні положення, прогнозувати напрями здійснення реформ у зазначеній сфері, користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, електронними юридичними базами даних, іншими інформаційними джерелами.

З М І С Т

1. Конституційно-правове регулювання статусу об'єднань громадян

Поняття та види об'єднань громадян. Політичні партії в Україні: види, стисла характеристика (еволюція, класифікація). Громадські об'єднання та їх види (громадські організації і громадські спілки) і профспілки. Відмінність громадських об'єднань від інших недержавних організацій: релігійних організацій, комерційних фондів та ін. Обмеження щодо утворення і діяльності об'єднань громадян. Обмеження на створення і діяльність політичних партій та організаційних структур осередків політичних партій. Роль політичних партій і громадських організацій у формуванні правової держави в Україні. Значення діяльності партій та громадських організацій для становлення в Україні громадянського суспільства.

Законодавство України про об'єднання громадян і його значення в реалізації громадянами України свого невід'ємного права на свободу об'єднань. Міжнародно-правові документи про свободу об'єднання. Правовий статус об'єднань громадян, його елементи. Політичні партії як суб'єкти конституційного права. Принципи створення та діяльності громадських об'єднань: добровільність, самоврядування, вільний вибір території діяльності, рівноправність, відсутність майнового інтересу їх членів (учасників), прозорість, відкритість, публічність. Заборона обмеження прав і свобод громадян у зв'язку з їх належністю або неналежністю до об'єднань громадян. Правові засади взаємовідносин держави й об'єднань громадян. Юрисдикція судів щодо діяльності об'єднань громадян.

2. Правосуб'єктність об'єднань громадян

Засновники громадських об'єднань. Членство в об'єднаннях. Членство в політичних партіях та його обмеження. Ста-

тут громадського об'єднання, вимоги щодо нього. Програмні документи і статут політичної партії. Правові засади легалізації громадських об'єднань (реєстрація та повідомлення про утворення) та органи, які її здійснюють. Легалізація профспілок і їх об'єднань. Реєстрація політичних партій та відмова у реєстрації. Символіка громадських об'єднань, порядок її реєстрації. Назва та символіка політичних партій. Підстави і порядок припинення діяльності громадських об'єднань, їх реорганізація та ліквідація. Припинення діяльності політичної партії та анулювання реєстраційного свідоцтва. Порядок реєстрації філій, відділень, представництв та інших структурних осередків громадських (неурядових) організацій зарубіжних держав в Україні. Порядок справляння і розміри збору за реєстрацію об'єднань громадян.

Права зареєстрованих громадських об'єднань. Правові засади і форми участі об'єднань громадян у політичному житті України. Право об'єднань громадян на участь у формуванні органів державної влади й органів місцевого самоврядування, представництво у їх складі, участь об'єднань у виробленні державної політики. Правові засади участі політичних партій у виборах. Засади взаємовідносин партій із депутатами, обраними за їх виборчими списками. Свобода опозиційної діяльності політичних партій. Доступ до державних засобів масової інформації об'єднань громадян під час виборчої кампанії. Права та обов'язки профспілок, їх об'єднань.

Кошти та інша власність політичних партій та громадських об'єднань. Обмеження у фінансуванні політичних партій. Гарантії діяльності об'єднань громадян. Господарська та інша комерційна діяльність об'єднань громадян, її основні напрями й обмеження.

Участь громадських організацій України у міжнародних зв'язках, створенні міжнародних спілок, об'єднань. Міжнародна діяльність політичних партій. Правова основа діяльності міжнародних організацій, їх філій, відділень, представництв, інших структур громадських організацій іноземних держав на території України. Правовий статус громадської організації,

яка виступила засновником або стала членом міжнародної організації.

3. Контроль за діяльністю об'єднань громадян та особливості їх юридичної відповідальності

Правові засади контролю держави за організацією і функціонуванням об'єднань громадян. Діяльність органів, що здійснюють легалізацію об'єднань громадян. Органи, що здійснюють державний контроль за діяльністю політичних партій (Міністерство юстиції України, Центральна виборча комісія, окружні виборчі комісії). Зміст та форми державного контролю за діяльністю об'єднань громадян.

Відповідальність громадських об'єднань. Заборона громадських об'єднань. Заходи, які можуть застосовуватися до політичних партій: попередження про недопущення незаконної діяльності політичної партії, заборона політичної партії. Анулювання реєстраційного свідоцтва політичної партії. Відповідальність за порушення законодавства про профспілки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Кушніренко О. Г. Права і свободи людини та громадянина / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько. – Х.: Факт, 2001. – 440 с.

Слінько Т. М. Конституційно-правовий статус об'єднань в Україні / Т. М. Слінько, О. Г. Кушніренко. – Х.: Арсіс, 1998. – 176 с.

Конституційне право України / за ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2008.

Конституційне право України: посіб. для складання іспиту / за ред. Ю. Г. Барабаша. – Х.: Право, 2012. – 304 с.

Кушніренко О. Г. Конституційне право України у запитаннях і відповідях: навч. посіб. / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько. – Х.: Майдан, 2012. – 330 с.

Навчальне видання

Електронна копія

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОБ’ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН В УКРАЇНІ”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Спеціаліст”,
напрям підготовки 7.03040101 “Правознавство”)

для студентів V курсу заочної форми навчання

У к л а д а ч і: БАРАБАШ Юрій Григорович,
СЛІНЬКО Тетяна Миколаївна,
КУШНІРЕНКО Олександр Георгійович

Відповідальний за випуск *Ю. Г. Барабаш*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2012

Підп. до друку 05.12.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,5. Облік.-вид. арк. 0,19. Вид. № 229.
Тираж 150 прим. Зам. № 4536. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.